

١٠٩٥٢١

دانشگاه پشاور و بلوچستان
تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته زبان شناسی همگانی

عنوان:

بررسی گروه فعلی در گویش کهنوجی بر اساس نظریه
ایکس - تیره

استاد راهنما:

دکتر عباسعلی آهنگر

استاد مشاور:

دکتر علی اصغر رستمی ابوسعیدی

تحقیق و نگارش:

نعمت الله حیدری

کتابخانه دانشگاه پشاور
تاسیس ۱۳۸۶

۱۳۸۶ / ۱۱ / ۱۴

شهریور ۱۳۸۶

۱۰۴۵۴۱

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان بررسی گروه فعلی گویش کهنوجی براساس نظریه ایکس- تیره قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته زبان شناسی همگانی توسط دانشجو نعمت الله حیدری تحت راهنمایی استاد پایان نامه دکتر آهنگر تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

(نام و امضاء دانشجو)

این پایان نامه واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ توسط هیئت داوران بررسی و درجه به آن تعلق گرفت.

تاریخ

امضاء

نام و نام خانوادگی

استاد راهنما:

استاد راهنما:

استاد مشاور:

داور ۱:

داور ۲:

نماینده تحصیلات تکمیلی:

تقدیم به:

همسر و فرزندم

که سختی های دوران تحصیل با همراهی ایشان مبدل به خاطرات شیرین
و به یاد ماندنی گشت.

سپاسگزاری:

استاد ارجمندم جناب آقای دکتر عباسعلی آهنگر
که تقبل زحمت نموده و یاری گر اینجانب در لحظه لحظه تهیه این
رساله بوده اند و نمونه علمی و عملی من در زندگی می باشند.

وجا تشکر از:

جناب آقای دکتر علی اصغر رستمی ابوسعیدی که مشاوره این
پایان نامه را پذیرفتند و پیوسته اینجانب را در تهیه این پایان نامه
همراهی و مساعدت کردند.

چکیده:

در این پژوهش گروه فعلی گویش کهنوجی بر اساس نظریه ایکس-تیره (\bar{X}) در چارچوب نظریه حاکمیت و مرجع‌گزینی (Government and binding theory) ارائه شده توسط چامسکی (۱۹۸۱، ۱۹۸۶) توصیف می‌شود. در نظریه ایکس-تیره فرض بر این است که جمله و همهٔ سازه‌های (constituents) تشکیل دهنده آن دارای سازمان درونی یکسانی هستند. بر طبق این نظریه تمامی سازه‌های نحوی حول هسته (X) سازماندهی می‌شوند. هسته (X) عنصر نحوی ساده‌ای است که از واژگان استخراج می‌شود و شامل همه مقوله‌های واژگانی (اسم، صفت، قید، حرف اضافه و فعل) و مقوله‌های نقشی (تصرف و متمم ساز) است. هسته می‌تواند از طریق ترکیب با سازه‌های دیگر گسترش یافته و سازه‌های بزرگتری را بسازد. این سازه‌ها یا متمم (Complement) هسته می‌باشند که در این حالت، همراه هسته، سازه \bar{X} (ایکس-تیره) را می‌سازند و با هسته نیز رابطه خواهری دارند و یا شاخص (specifier) هستند که با ترکیب با \bar{X} سازه بزرگتر $\bar{\bar{X}}$ (ایکس-دوتیره) را می‌سازند.

این پژوهش چهار فصل دارد. در فصل اول به مطالبی درخصوص اهمیت و اهداف پژوهش، خاستگاه گویش کهنوجی، روش‌شناسی پژوهش، چگونگی جمع‌آوری داده‌های زبانی، پیشینه و فرضیه پژوهش و محدودیت‌های آن پرداخته خواهد شد. در فصل دوم، نظریه حاکمیت و مرجع‌گزینی و اصول حاکم بر این نظریه مورد بررسی قرار می‌گیرند و زیرنظریه‌های آن توضیح داده خواهد شد. در این فصل نظریه ایکس-تیره و مفاهیم اساسی مرتبط با آن همچنین گروه‌های صرفی و گروه‌های متمم ساز و سطوح درونی این گروه‌ها معرفی خواهند شد.

در فصل سوم این پایان‌نامه، برای توصیف افعال و گروه‌های فعلی گویش کهنوجی، عناصر تشکیل دهنده ساختمان فعل معرفی می‌شوند. در بررسی ساخت درونی گروه‌های فعلی، ابتدا هسته و زیر مقوله‌های آن توصیف می‌شوند و سپس به معرفی و توصیف وابسته‌های آن پرداخته می‌شود. برای بررسی افعال، به ناچار جملات ساده این گویش نیز مورد بررسی قرار می‌گیرند. در انتهای فصل سوم جملات را بر اساس نوع فعل و تعداد موضوع‌هایی (arguments) که می‌پذیرند و تعداد سازه‌های هر جمله طبقه‌بندی نموده ایم و بعد از بررسی تعدادی از اصول (principles) و پارامترهای (parameters) مطرح شده در نظریه ایکس-تیره به این نتیجه رسیدیم که این نظریه را می‌توان در مورد افعال گویش کهنوجی نیز بکار برد. فصل چهارم به نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاداتی برای انجام پژوهش‌های بعدی می‌پردازد.

واژگان کلیدی: نظریه حاکمیت و مرجع‌گزینی، نظریه ایکس-تیره، گروه فعلی، هسته، متمم، افزوده، گروه، وابسته پسین و وابسته پیشین.

نشانه های کلی آوانگار

حرف فارسی	نشانه آوایی	حرف فارسی	نشانه آوایی
ای	i	پ	p
او	u	ب	b
آ	â	ت، ط	t
اَ	a	د	d
اِ	e	ک	k
		گ	g
و	o	غ	ɣ
		ع، ء، ئ	?
		س، ث، ص	s
		ز، ض، ذ، ظ	z
		ش	š
		ژ	ž
		ف	f
		و	v
		و	w
		خ	x
		ح، ه	h
		چ	č
		ج	j
		ل	l
		ر	r
		م	m
		ن	n

علائم اختصاری انگلیسی:

معادل فارسی	شکل کامل	اختصار
قید	Adverb	ADV
صفت	Adjective	A
مطابقت	Agreement	Agr
گروه صفتی	Adjective phrase	AP
گروه قیدی	Adverb phrase	Adv P
متمم ساز	Complementizer	C
گروه متمم ساز	Complementizer phrase	CP
تصرف	Inflection	I/INFL
گروه صرفی	Inflectional phrase	IP
اسم	Noun	N
گروه اسمی	Noun phrase	NP
حرف اضافه	Preposition	P
گروه حرف اضافه ای	Prepositional phrase	PP
جمع	Plural	Pl
حال	Present	Pres
مفرد	Singular	SG.
شاخص	Specifier	Spec
فعل	Verb	V
گروه فعلی	Verb phrase	VP

علائم اختصاری فارسی

معاذل فارسی	اختصار
ضمیر متصل اول شخص مفرد	ض مت ۱ م
ضمیر متصل دوم شخص مفرد	ض مت ۲ م
ضمیر متصل سوم شخص مفرد	ض مت ۳ م
ضمیر متصل اول شخص جمع	ض مت ۱ ج
ضمیر متصل دوم شخص جمع	ض مت ۲ ج
ضمیر متصل سوم شخص جمع	ض مت ۳ ج

نشانه ها

هرگاه نیاز به وارد شدن به ساخت درونی گروه نباشد، از این علامت استفاده شده است	
سازه حذف شده	ϕ

فصل اول: کلیات پژوهش

۲	۱-۱- مقدمه
۲	۲-۱- اهداف پژوهش و اهمیت آن
۳	۳-۱- خاستگاه گویش کهنوجی
۳	۱-۳-۱- مشخصات جغرافیایی
۳	۲-۳-۱- مکان های دیدنی
۳	۳-۳-۱- صنایع و معادن
۴	۴-۳-۱- وضعیت جغرافیایی
۴	۵-۳-۱- آب و هوا
۴	۶-۳-۱- وضعیت اقتصادی
۴	۷-۳-۱- اوضاع انسانی و فرهنگی
۴	۸-۳-۱- تاریخ و وجه تسمیه کهنوج
۵	۴-۱- روش شناسی پژوهش
۵	۱-۴-۱- جمع آوری داده های زبانی راهنما
۵	۲-۴-۱- جمع آوری داده های زبانی اصلی
۶	۳-۴-۱- شیوه استخراج داده های زبانی
۶	۴-۴-۱- سن و جنس گویشوران
۶	۵-۱- پیشینه پژوهش
۷	۱-۵-۱- پژوهش هایی که در داخل ایران انجام شده است
۷	۲-۵-۱- پژوهش هایی که در خارج از ایران انجام شده است
۷	۶-۱- بیان مساله پژوهش
۸	۷-۱- فرضیه پژوهش
۸	۸-۱- محدودیتهای پژوهش

فصل دوم: مفاهیم و مبانی نظریه پژوهش

۱۱	۱-۲- مقدمه
۱۱	۲-۲- چار چوب نظری پژوهش
۱۳	۱-۲-۲- نظریه مرجع گزینی
۱۵	۲-۲-۲- نظریه حالت
۱۶	۳-۲-۲- نظریه تنا
۱۸	۴-۲-۲- نظریه تحدید

۱۹ نظریه حاکمیت	۵-۲-۲
۱۹ نظریه ایکس- تیره	۶-۲-۲
۲۴ پاره ای از مفاهیم و روابط نحوی	۳-۲
۲۹ گروههای نقشی	۴-۲
۲۹ گروه صرفی	۱-۴-۲
۳۰ گروه متمم ساز	۲-۴-۲
۳۳ خلاصه فصل	۵-۲

فصل سوم: ساختمان فعل و گروه فعلی

۳۵ مقدمه	۱-۳
۳۵ ساختمان فعل	۲-۳
۳۵ ستاک فعل	۱-۲-۳
۳۹ وندهای فعلی	۲-۲-۲
۳۹ الف- شناسه های شخص و شمار	
۴۳ ب- نشانه مصدر	
۴۴ پ- نشانه صفت مفعولی	
۴۴ ت- نشانه حال استمراری و گذشته استمراری	
۴۵ ث- نشانه امر و تکواژ نفی	
۴۶ ۳-۲-۳- زمان، وجه و نمود	
۴۷ ۱-۳-۲-۳- زمان و نمود	
۴۷ الف- حال ساده و حال استمراری	
۴۹ ب- حال کامل	
۵۰ پ- آینده	
۵۱ ت- گذشته ساده	
۵۲ ث- گذشته استمراری	
۵۳ ج- گذشته کامل	
۵۵ ۲-۳-۲-۳- وجه	
۵۵ الف- وجه اخباری	
۵۵ ب- وجه التزامی	
۵۷ پ- وجه امری	
۵۸ ۴-۲-۳- افعال واژگانی (تام) و افعال ناقص	
۵۸ ۱-۴-۲-۳- افعال ربطی	
۶۱ ۲-۴-۲-۳- افعال ناقص	
۶۱ الف- افعال کمکی	
۶۲ ب- افعال وجهی	
۶۴ پ- وجه مجهولی	
۶۶ ۵-۳-۲- فعل سببی	

۶۸	۳-۲-۶- فعل: ساده، مشتق و مرکب
۷۰	۳-۳- مقوله های گروهی
۷۱	الف- دیدگاه سنتی
۷۱	ب- دیدگاه زایشی
۷۲	پ- دیدگاه حاکمیت و مرجع گزینی
۷۴	۳-۳-۱- شواهد اثبات کننده وجود گروه فعلی
۷۷	۳-۴- ساخت نحوی گروه فعلی
۷۷	۳-۴-۱- ترکیب متممی گروه فعلی
۷۹	۳-۴-۲- طبقه بندی افعال از لحاظ تعداد موضوعهایی که می گیرند
۷۹	الف- گزاره های یک موضوعی یا افعال لازم
۸۱	ب- گزاره های دو موضوعی یا افعال متعدی تک مفعولی
۸۳	پ- گزاره های سه موضوعی یا افعال متعدی دو مفعولی
۸۶	ت- گزاره های دارای متمم مفعول (تمیز)
۸۷	ث- جمله وابسته متمم
۸۹	ج- افعال ربطی
۹۰	۳-۴-۳- افزوده
۹۴	۳-۴-۴- تفاوت های متمم و افزوده
۹۸	۳-۵- خلاصه فصل

فصل چهارم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۱۰۰	۴-۱- مقدمه
۱۰۰	۴-۲- نتیجه گیری
۱۰۲	۴-۳- پیشنهادات
۱۰۳	۴-۴- پیوستها
۱۰۵	منابع فارسی
۱۰۷	منابع انگلیسی

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱- مقدمه

در این فصل ابتدا به مطالبی در مورد اهداف و اهمیت پژوهش، خاستگاه گویش، تاریخ و وجه تسمیه کهنوج می پردازیم و سپس به روش شناسی، پیشینه، بیان مساله، فرضیه و محدودیت های پژوهش خواهیم پرداخت (البته مطالب این فصل هیچ ارتباطی با نظریه حاکمیت و مرجع گزینی و نظریه ایکس - تیره ندارد و این مطالب فقط جهت معرفی شهرستان کهنوج آورده شده است).

۱-۲- اهداف پژوهش و اهمیت آن

امروزه زبانهای معیار از طریق رسانه های جمعی مثل رادیو و تلویزیون بر روی گویش های محلی و غیر معیار تاثیر قابل توجهی گذاشته اند. این تاثیر پذیری، در گفتار مردم کهنوج به خصوص قشر جوان کاملاً آشکار است. بسیاری از جوانان میل دارند که به فارسی معیار تکلم کنند. این امر ممکن است با گذشت زمان باعث فراموش شدن و زوال این گویش شود. وظیفه ملی ما این است که برای جلوگیری از زوال و مرگ گویش ها، بازمانده آنها را ثبت و ضبط کنیم. ثبت گویش ها خود به ثبت فرهنگ اقوام مختلف کشورمان کمک می کند زیرا گویش هر قوم منعکس کننده فرهنگ آن قوم می باشد و از طرفی ثبت این گویش ها می تواند به تهیه اطلس گویش های زبان فارسی کمک کند. و این کار برای مطالعه دقیقتر زبان فارسی نیز مفید است. ثبت گویش ها به مطالعات تاریخی و توصیفی و همچنین مطالعات تطبیقی نیز کمک می کند.

بررسی ساختمان فعل و ساختار گروههای فعلی گویش کهنوجی براساس نظریه ایکس - تیره نیز در راستای تحقق همین اهداف است.

۱-۳- خاستگاه گویش کهنوجی

گویش کهنوجی، گویشی است که مردمان ساکن شهرستان کهنوج به آن تکلم می کنند. کتابهایی که به معرفی زبانهای ایرانی جدید و منشأ آنها در دوره میانه و باستان پرداخته اند، هیچ کدام از گویش کهنوجی نامی به میان نیاورده اند و به جایگاه این گویش در تقسیم بندی گویش ها و زبانهای ایرانی نپرداخته اند. اما با مذاکرات شفاهی که با دکتر موسی محمودزهی^۱ شد بیان داشتند که این گویش در تقسیم بندی گویشها از گویش های نیمه غربی (جنوب غربی) است.

۱-۳-۱- مشخصات جغرافیایی

شهرستان کهنوج در جنوب استان کرمان و به فاصله ۳۵۰ کیلومتری مرکز استان قرار گرفته است. محدوده این شهرستان از شمال به شهرستانهای جیرفت و بافت و از جنوب و غرب به استان هرمزگان و شهرستان منوجان و از شرق به شهرستانهای رودبار و قلعه گنج محدود است. شهرستان کهنوج دارای دو بخش به نام های بخشی مرکزی و بخش فاریاب می باشد.

راههای ارتباطی این شهرستان به شهرهای مجاور همگی راههای جاده ای هستند. این شهرستان فاقد راه آهن و فرودگاه است.

۱-۳-۲- مکان های دیدنی

از مناطق قابل گردشگری این شهرستان می توان به پناهگاه حیات وحش مهریویه، دشت نازدشت، زیارت بی بی طیبیه، کلوک امام حسین، کوههای زرچین، زیارت دیوانمراد و آبگرم چالگان اشاره نمود.

۱-۳-۳- صنایع و معادن

بخش صنعت این شهرستان در سالهای اخیر با فعال شدن شهرک صنعتی و همچنین تصویب منطقه ویژه اقتصادی جازموریان توسعه چشمگیری داشته است که می توان به وجود چهار کارخانه رب گوجه با ظرفیت ۱۷۰۰ تن در روز، ۲۰ خط تولید انواع محصولات کشاورزی مثل خیارشور، کنسروجات و ترشیجات اشاره نمود. در بخش معدن، معدن تیتانیوم و کارخانه آن در حال احداث است. وجود معادن سنگ چینی و مرمر در بخش فاریاب به تعداد چهار معدن، پنج معدن شن و ماسه و کوره های تولید آجر از دیگر شاخصه های اقتصادی این شهرستان می باشد (گزارش عملکرد فرمانداری کهنوج، سال ۱۳۸۵).

۱. دکتر محمود زهی استاد دانشگاه و دارنده مدرک دکترای فرهنگ و زبانهای باستانی می باشند.

۱-۳-۴- وضعیت جغرافیایی

شهر کهنوج مرکز شهرستانی به همین نام دارای ۷۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت می باشد و در موقعیت ۲۷ درجه و ۵۰ دقیقه عرض شمالی و ۵۷ درجه و ۴۰ دقیقه طول شرقی واقع شده است. محدوده جغرافیایی شهرستان کهنوج بر پهنه منطقه ای قرار گرفته است که ارتفاع آن از سطح دریا ۵۰۵ متر است و فاصله زمینی آن تا مرکز استان ۳۵۰ کیلومتر است. تنها رود دائمی آن هلیل رود است که پس از مشروب نمودن دشتهای رودبار و قلعه گنج به باتلاق جازموریان می ریزد (گزارش مرکز کرمان شناسی).

۱-۳-۵- آب و هوا

شهرستان کهنوج دارای آب و هوای گرم و خشک می باشد به نحوی که متوسط بارندگی در آن اغلب کمتر از ۱۵۰ میلی متر در سال است. درصد رطوبت منطقه برابر ۵۶ درصد و تبخیر سالانه حدود ۳۸۰۰ میلی متر است. حداکثر درجه حرارت در تابستان ۵۱ درجه سانتی گراد و حداقل آن در زمستان به صفر درجه می رسد. منبع تأمین آب برای مصارف کشاورزی چاههای عمیق و نیمه عمیق است. (گزارش عملکرد فرمانداری شهرستان کهنوج، ۱۳۸۵).

۱-۳-۶- وضعیت اقتصادی

بزرگترین بخش اقتصادی این شهرستان مربوط به کشاورزی است. بخش فاریاب این شهرستان با وسعت ۴۰۰۰ کیلومتر مربع یکی از بخش های مهم کشاورزی در استان کرمان با قابلیت بسیار بالا می باشد. شرایط آب و هوایی خاص شهرستان کهنوج باعث شده که در چهار فصل، انواع محصولات کشاورزی تولید، و روانه بازار شود. در بخش تولیدات دامی، اکثر مردم علاوه بر کشاورزی، به دامپروری هم مشغول می باشند که بر اساس آمار موجود بیش از یک میلیون رأس دام در منطقه وجود دارد. (هفته نامه رودبار زمین، پانزدهم بهمن ۱۳۸۵).

۱-۳-۷- اوضاع انسانی و فرهنگی

جمعیت شهرستان بیش از ۱۳۰۰۰۰ نفر و با رشد تقریبی معادل ۲/۵ درصد در سال است. بیشتر جمعیت را جوانان تشکیل می دهند. علاوه بر اقوام محلی، قومیت های مختلف دیگری از جمله بلوچ، کرد و لر در این شهر زندگی می کنند. دین مردم اسلام است و اکثر مردم شیعه می باشند. در شهر کهنوج دو واحد دانشگاهی- دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه پیام نور- تاسیس شده است. حوزه علمیه و دو واحد دانشگاهی ذکر شده مهمترین مراکز جهت فعالیتهای فرهنگی می باشند.

۱-۳-۸- تاریخ و وجه تسمیه کهنوج

واژه کهنوج، «کهن نو» (قنات نو) است و قنات اصلی، قنات شیخ آباد بوده است که قناتی پر آب بوده و باغات سرسبزی را که در کنار قلعه قدیمی (مشهور به کلات) قرار داشته اند، آبیاری می کرده است. این واژه کم کم با پیشرفت شهرستان و توسعه شهر به «کهنوج» تغییر پیدا کرده است. با اینکه ساکنان جیرفت و کهنوج به هم پیوسته می باشند و این پیوستگی از آغاز پیدایش انسان و تمدن وجود داشته است، ولی به دلیل وسعت و پراکندگی، دارای آداب و عادات و زبان و فرهنگ نسبتاً متفاوتی می باشند (صفا، ۱۳۷۳: ۱۲).

شهرستان کهنوج، شهری جدید الاحداث است که تا اوایل انقلاب تقریباً روستایی محسوب می شد و به دلیل موقعیت خاص ارتباطی، اقتصادی و استراتژیکی به سرعت رشد و پیشرفت کرده است (همان).

کهنوج از دو واژه «کهن» و «نو» (قنات نو) تشکیل شده و چون عامل آبادانی و پیشرفت آنجا «ملک دینار غز» بوده است، به کهنوج دینار هم معروف است. وی علاوه بر احداث چند رشته قنات، قلعه ای نیز بنا نهاده که اکنون ویرانه هایش به «قلعه زرغام» معروف است. بعد از تهاجم وحشیانه قوم زرد به کرمان و ویرانی جیرفت و رودبار، این منطقه بدست غزها و بازماندگان ملک دینار باقی ماند. هنوز هم بقایای قوم غز در بعضی از مناطق رودبار، کهنوج و شرق جیرفت وجود دارد (نیک نفس دهقانی، ۱۳۷۷: ۱۱).

۱-۴- روش شناسی پژوهش

مراحل جمع آوری داده های زبانی پژوهش شامل دو مرحله جداگانه به شرح زیر می باشد:

۱- جمع آوری داده های زبانی راهنما

۲- جمع آوری داده های زبانی اصلی

۱-۴-۱- جمع آوری داده های زبانی راهنما

جمع آوری داده های زبانی راهنما برای بدست آوردن اطلاعات لازم در مورد موضوع مورد پژوهش صورت گرفت. بدین منظور، از چهار نفر مسن و چهار نفر میان سال و چهار نفر جوان که همگی بی سواد، یا کم سواد و ساکن روستاهای زه و توکل آباد بودند مصاحبه ۳۶۰ دقیقه ای بعمل آمد. گرچه تعداد افراد در این قسمت بسیار کم بود، ولی ضبط گفتار آنها کمک زیادی به جمع آوری داده های زبانی کرد. جمع آوری داده های زبانی راهنما از اول تا پانزدهم مهر ۱۳۸۵ بمدت پانزده روز به طول انجامید.

۱-۴-۲- جمع آوری داده های زبانی اصلی

برای جمع آوری داده های زبانی اصلی، هفته ای دوبار به روستاهای؛ کهور آباد، چاه حاجی، بن گود، توکل آباد، زه، کوتک بالا، کوتک پایین، سرخ قلعه، دهکهان و ... رفته و با مردمی که معمولاً مشغول کشاورزی یا فعالیت دامداری

بودند، گفتگوی طولانی انجام شد. محقق سعی داشت حتی المقدور خود نیز به گویش کهنوجی صحبت کند بدین منظور که گویشوران به فارسی معیار روی نیاورند و گفتار طبیعی باشد. با طرح سئوالات مشخصی، افراد مجبور می شدند که درباره شغل، همسر، فرزندان، محل زندگی، اتفاق های خوب و بد زندگی، آداب و رسوم، خواستگاری، مراسم عزاداری و... صحبت کنند. البته نوع سوال و هدف آن از قبل تعیین شده بود. گفتگوهای دوستان و همکاران بومی با اعضای خانواده شان نیز بسیار کمک کننده بود. از جملات و سخنان گویشوران پیوسته نکته برداری می شد و به ندرت از ضبط صوت استفاده می شد. بلکه بیشتر از گفتار آزاد گویشوران نکته برداری صورت می گرفت. همواره تلاش می شد تا گویشور در مورد حوادث خوب و بدی که احتمالاً در زندگی با آنها مواجهه شده است، صحبت کند زیرا زمانی که فرد از روی احساسات و عواطف خود در مورد چیزی صحبت می کند، کمتر به رفتار زبانی خود توجه می کند. انتخاب افراد به هر دو صورت انتخابی و تصادفی صورت گرفت. با افرادی که به صورت انتخابی انتخاب شدند، از طریق همکاران بومی و یا دانش آموزان در مدرسه آشنا شدم. مرحله جمع آوری داده های زبانی اصلی در پاییز سال ۱۳۸۵ انجام شد و مدت سه ماه (از ۱۵ مهر تا ۱۵ دی) به طول انجامید.

۱-۴-۳- شیوه استخراج داده های زبانی اصلی

پس از بررسی یادداشتهای، به تفکیک جملات مختلف پرداخته شد. از میان جملات مختلف، جملات ساده خبری انتخاب شدند. سپس آرایش واژگانی و توالی خطی سازه های اصلی جملات مشخص شدند و جملات بر اساس تعداد سازه های اصلی خود دسته بندی شدند. تعداد کل جملات ساده استخراج شده ۷۰۹ جمله بود که از این تعداد ۱۳۰ جمله (۱۴ درصد از کل جملات) دو سازه ای، ۵۲۵ جمله (۷۴ درصد از کل جملات) سه سازه ای، و ۸۱ جمله (۱۲ درصد از کل جملات) چهار سازه ای بودند. سپس انواع گروههای فعلی با وابسته های پیشین و پسین فعل هسته مورد مطالعه دقیق قرار گرفت.

۱-۴-۴- سن و جنس گویشوران

در این پژوهش، گفتار گروههای سنی مختلف پیر، میان سال و جوان مورد استفاده قرار گرفته است. اما گفتار افراد سالخورده (بین ۷۰ تا ۹۰ سال) و ترجیحاً بی سواد یا کم سواد بیشتر مورد توجه بوده است زیرا گفتار این افراد کمتر تحت تاثیر فارسی معیار قرار گرفته است. در این پژوهش از گروههای سنی مختلف در هر دو جنس مؤنث و مذکر تعداد مساوی (۵۷ نفر مؤنث و ۵۷ نفر مذکر) انتخاب شده اند.

۱-۵- پیشینه پژوهش

در این قسمت از پژوهش ابتدا به پژوهش‌هایی که در داخل ایران روی گویش کهنوجی انجام شده است اشاره خواهیم کرد و سپس به پژوهش‌هایی که در خارج از ایران در مورد این گویش انجام شده است، می‌پردازیم.

۱-۵-۱- پژوهش‌هایی که در داخل ایران انجام شده است

تنها اثر مکتوبی که به بررسی گویش کهنوجی پرداخته است کتاب «بررسی گویش جیرفت و کهنوج» تألیف اسلام نیک نفس دهقانی می‌باشد که در سال ۱۳۷۷ به چاپ رسیده است. نیک نفس دهقانی در چارچوب سنتی کار کرده است نه در قالب یکی از نظریه‌های زبان‌شناسی. فصل چهارم این کتاب در مورد «دستگاه فعل» است. در این فصل به عناصر صرفی، زمان افعال و صرف فعل پرداخته شده است و در انتهای همین فصل، فعل مجهول، نفی، نهی و فعل ربطی در گویش جیرفت و کهنوج به شکل خیلی خلاصه آورده شده‌اند. اما در این اثر در مورد گروه فعلی و وابسته‌های پیشین و پسین فعل هسته هیچ مطلبی آورده نشده است. به طور کلی در مورد نظریهٔ ایکس-تیره و اینکه آیا این نظریه در مورد گروه فعلی گویش کهنوجی صدق می‌کند یا خیر هیچ اشاره‌ای نشده است. عزیزالله صفا (۱۳۷۷) در کتاب «تاریخ جیرفت و کهنوج» تحولات جیرفت و کهنوج را در مسیر تاریخ بررسی می‌کند و به چگونگی نابودی شهر دقیانوس (جیرفت کنونی) می‌پردازد. در این کتاب جیرفت و کهنوج جدا و مستقل از هم نیستند. «نبودن منبعی مستقل بنام تاریخ جیرفت، مرا بر آن داشت که پس از پایان تحصیلات و آغاز بکار تدریس در جیرفت، تحقیقاتی راجع به گذشتهٔ این ناحیهٔ وسیع از منابع مختلف و سفرنامه‌ها و کتب تاریخی و جغرافیایی و همچنین پاره‌نوشته‌های پراکندهٔ استاد باستانی پاریزی در مورد تاریخ و تمدن و فرهنگ جیرفت داشته باشم» (صفا، ۱۳۷۳: ۸).

۱-۵-۲- تحقیقاتی که در خارج از ایران انجام شده است

متأسفانه تاکنون هیچ تحقیق و پژوهشی در مورد گویش مردم شهرستان کهنوج توسط پژوهشگران و زبان‌شناسان خارجی انجام نشده است. برخی از افراد خارجی که در گذشته به ایران سفر کرده‌اند، از شهر جیرفت در سفرنامه‌های خود نام برده‌اند اما از کهنوج هیچ نامی به میان نیاورده‌اند.

۱-۶- بیان مسأله پژوهش

افعال و گروه‌های فعلی هر زبان و گویشی را می‌توان بر پایهٔ نظریهٔ ایکس-تیره در چارچوب نظریه حاکمیت و مرجع‌گزینی توصیف کرد. نظریه ایکس-تیره ساختمان درونی گروه‌ها (در این پژوهش گروه فعلی) را توصیف می‌کند. در این نظریه وجود پارامترهایی مطرح است که این پارامترها ممکن است از زبانی به زبان دیگر تفاوت داشته باشند. این تفاوت ممکن است باعث شود که زبان یک منطقه از زبان منطقه دیگر متفاوت باشد. سوال اساسی این است

که آیا گروه‌های فعلی گویش کهنوجی از اصول و پارامترهای مطرح شده در نظریه ایکس- تیره پیروی می‌کنند؟ این پژوهش در صدد است تا پاسخی مناسب برای این سؤال بیابد.

۷-۱- فرضیه پژوهش

در این پژوهش فرض بر این است که ساختمان درونی افعال و گروه‌های فعلی گویش کهنوجی از اصول و پارامترهای مطرح شده در نظریه ایکس- تیره پیروی می‌کنند.

۸-۱- محدودیت‌های پژوهش

محقق در حین انجام پژوهش به مشکلات و محدودیت‌های مختلفی بشرح زیر مواجه شد:

- ۱- یافتن برخی از گویشوران خاص بسیار دشوار بود. مثلاً در برخی موارد نامناسب بودن جاده، طولانی بودن راه، نبود امنیت و شرایط نامساعد جوی دستیابی به برخی از گویشوران را با مشکل مواجهه می‌کرد.
- ۲- تمایل بسیاری از مردم به استفاده از لباس و زبان بلوچی باعث ایجاد دشواری‌هایی در تشخیص گویشوران کهنوجی از گویشوران بلوچی در جمع آوری داده‌های زبانی صحیح می‌شد.
- ۳- پژوهش‌هایی که در مورد کهنوج و گویش کهنوجی صورت گرفته است، بسیار کم می‌باشند، لذا، دسترسی به منابع و اطلاعات مورد نیاز یکی از مشکلات اساسی این پژوهش بود.